

Kan de grondwet aangevuld worden door de gewone wetgeving?

Men zal zich herinneren, dat de minister van Binnenlandsche Zaken, in de zitting der Eerste Kamer van 5 april, bij gelegenheid dat de quaestie ter sprake kwam, of, krachtens art. 91 der grondwet, leden der Staten-Generaal tot burgemeesters benoemd of herbenoemd wordende, zich aan eene herkiezing moesten onderwerpen, verklaarde, dat het gouvernement zich voorstelde, om, bij de aanbieding der kieswet, tevens aan de vertegenwoordiging te onderwerpen een voorstel om voor de toekomst zoodanigen regel voor de toepassing van art. 91 te stellen, waardoor dan aan allen twijfel een einde komt.

Aan dit voornemen is gevolg gegeven. Art. 98 van het ontwerp tot regeling van het kiesrecht enz. zegt het volgende:

»Deze wet houdt: voor bezoldigde staatsambtenaren, heni, die, door ons in de algemeene staatsdienst aangesteld, eene jaarwedde uit 's Lands kas genieten;

»Voor bevordering in de staatsdienst, beklimming van een hooger trap in die dienst, of vermeerdering der jaarwedde van den staatsambtenaar.

»Deze vermeerdering geldt niet als bevordering, wanneer zij het gevolg is eener algemeene verhooging der jaarwedden van geheele klassen van ambtenaren.»

De Memorie van Toelichting teekent op dit artikel aan:

»Over de beteekenis der uitdrukkingen: bezoldigd staatsambt en bevordering in de staatsdienst, kan ter goeder trouw verschillend worden gedacht.

»Het past aan de wet, zekerheid van recht te vestigen. De toepassing van art. 91 der grondwet dient volstrekt naar éenen zelfden regel te geschieden.

»Het voorstel strekt om de minst willekeurige, de meest eigenaardige en vaste bepaling van staatsambt, waarop het hier bovenal aankomt, ten gronde te leggen. Staatsambtenaar is hij, wiens ambt uitsluitend of voornamelijk in verrigtingen van algemeene staatsdienst bestaat. Ambten, hoofdzakelijk in het belang van eene provincie, van eene gemeente, van een waterschap of van enig ander zelfstandig deel of ligchaam, ten behoeve zijner bijzondere huishouding, ingesteld, zijn, al benoemt de Koning, in eigenlijken zin geene staatsambten. Het lid der volksvertegenwoordiging, dat zich als ambtenaar aan de uitvoerende rijksmagt verbindt, weet hiermede welligt de vrijheid van den volksvertegenwoordiger niet te paren. Dit vermoeden, hetwelk de grondwet aanneemt tot dat de kiezers in elk bijzonder geval het tegendeel zullen hebben beslist, is op de overige publieke ambten niet, gelijk op de staatsambten, toepasselijk.

»Aanstelling door den Koning of van Koningswege is een gevolg van het zoo even voorgestelde begrip, doch maakt alleen en op zich zelf den ambtenaar niet tot staatsambtenaar.

»Dat de bezoldiging uit 's lands kas

vloeijs, is insgelijks een gevolg van het wezen van het ambt; en daar de Koning, volgens de grondwet, de bezoldigingen aller ambtenaren, die uit 's lands kas betaald worden, regelt, versterkt dit het vermoeden van afhankelijkheid. Van bezoldiging uit eene kas waarover het algemeene gouvernement geene beschikking heeft, kan niet met gelijk recht hetzelfde worden gezegd.

»Neemt men bezoldigd staatsambt niet, in de door het voorgestelde artikel omschreven beteekenis, maar, zonder op den aard der bediening te letten, voor elk bezoldigd ambt, waartoe de Koning benoemt, dan zal in vele gevallen de reden, om welke art. 91 eene nieuwe keuze verordent, slechts in de gedachte mogen worden gezocht, dat het ambt uit gunst kon verleend en als weldaad ontvangen zijn.

»Nog wordt opgemerkt, dat ook de zamenhang, waarin art. 91 der grondwet bevordering in de staatsdienst met en onmiddellijk na aanneming van een bezoldigd staatsambt noemt, de voorgestelde opvatting van dit laatste woord bevestigt. In het stelsel toch der algemeene staatsdienst, is bevordering doorgaans van loutere verplaatsing of verandering beter te onderscheiden, dan bij de overige in geene geregelde volgorde tot elkander staande ambten.»

Tegen de definitie van staatsambt en de nadere toelichtende verklaring dier definitie, hebben wij niets in te brengen. Doch de quaestie schijnt ons hiermede geenszins beslist, en art. 98 onvermogen die zekerheid van recht, die aan de wet past, te vestigen. Art. 98 kan toch alléén bedoelen, de onzekerheid weg te nemen die de onbestemdheid der uitdrukking »bezoldigd staatsambt» in art. 91 der grondwet, veroorzaakt. Doch dan is art. 98 inderdaad aanvulling van art. 91 der grondwet, nadere regeling en bepaling van een onvolkomen grondwettig voorschrift. En tot dergelijke aanvulling, nadere regeling of bepaling rekenen wij de gewone wetgevende magt onbevoegd. De grondwetgeven- de magt alléén kan en mag de grondwet wijzigen, aanvullen en verbeteren. Men erkent, dat artikel 91 tot uiteenloopende opvatting aanleiding geeft; men stelt de noodzakelijkheid voorop, dat de toepassing van art. 91 volstrekt naar éenen zelfden regel geschiede. Wat is dit anders, dan dat men, voor het dubbelzinnig en onzeker gebod van art. 91, een ondubbelzinnig en zeker gebod in de plaats stelt en derhalve, door middel van art. 98 der kieswet, aan artikel 91 der grondwet, eene andere beteekenis geeft, dan het tot nu toe had. Maar wat is dit anders dan de grondwet door de gewone wet aanvullen? eene handeling die en letter en geest der grondwet niet dulden.

Men heeft art. 98 aldus gesteld: »Deze wet houdt voor bezoldigde staatsambtenaren;» doch dit kan het bezwaar niet verminderen, want bij elke voorkomende gelegenheid zal men toch weder staan tegenover art. 91 der grondwet; het zal steeds de vraag blijven: of art. 91 der grondwet toelaat te blijven zitten, zonder aan eene

nieuwe verkiezing onderworpen te worden? en wat art. 91 der grondwet, niet wat art. 98 der kieswet, onder »staatsambt» of »bezoldigd staatsambt» verstaat? Art. 98 der kieswet heft art. 91 der grondwet niet op, noch vervangt het. En wij zien noch het recht, noch de wettelijkheid in, van bij eene wet, eene enkele, bepaalde, opvatting verplichtend voor te schrijven, waar men erkent dat de grondwet tweederlei opvatting toelaat.

Afgescheiden van deze hoofd-quaestie, en volkomen toestemmende, dat provinciale en gemeente-ambtenaren, al benoemt de Koning, »in eigenlijken zin» geene staats-ambtenaren zijn, kunnen wij echter niet toestemmen, dat art. 91 alléén het oog zou gehad hebben op de eigenlijk gezegde staats-ambtenaren, die, in voortdurende ondergeschiktheid aan het gouvernement, zich als volksvertegenwoordigers niet vrij genoeg zouden weten te bewegen. De bedoeling van art. 91 gaat, gelooven wij, verder. Art. 91 moet óók dienen, om allen mogelijken invloed, dien de regering, door het be- geven van den post, op den vertegenwoordiger kan uitoefenen, te breken. De verplichting om zich aan eene nieuwe keuze te onderwerpen, vrijdelt alle berekeningen om, voor den post, toekomstige diensten te bedingen, of, door den post, bewezene diensten te vergelden. In dien zin, doet het er dan ook niets toe, of het ambt een eigenlijk staats-ambt is; als ambt ter begeving van het gouvernement staande, is het een middel in de hand van het gouvernement, om zich stemmen in de vertegenwoordiging te koop. En dit wilde art. 91 voorkomen.

Volgens de letter van art. 91 zijn, gelooven wij, provinciale en gemeente-ambtenaren, schoon door den Koning of van Koningswege aangesteld, niet aan herkiezing onderworpen; volgens den geest allezins; en wij meenen onzen grondwetgever geenszins te verongelijken, wanneer wij aannemen, dat hij, art. 91 ter neder schrijvende, de eigenaardige beteekenis van het woord staatsambt niet in aanmerking nam. Art. 91 heeft, gelooven wij, nadere aanvulling en juistere omschrijving zeer noodig, maar wij meenen dat dit — zal het eenige verbindende kracht hebben — het werk van den grondwetgever en niet van den gewonen wetgever is.

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

De dagbladen deelen thans den tekst mede van de circulaire van 26 april, aan de Oostenrijksche gezanten bij de Duitse regering, betrekkelijk de bijeenroeping eener vergadering van volmagtigden te Frankfort. Dat belangrijke stuk luidt als volgt:

»Indien de duur der centrale bondscommissie tot eenige maanden is beperkt geworden, dan is dit daaraan toe te schrijven, dat men bij hare vestiging meende te mogen hopen, dat de bepaalde tijd voldoende zou wezen om tot eene algemeene overeenkomst betrekkelijk de Duitse quaestie te geraken, en dat dien ten gevolge de leiding der gemeenschappelijke bondsaangelegenheden aan een definitief centraal bestuur zou kunnen worden opgedragen.

»Toen men ongelukkigerwijze genoodzaakt was die hoop op te geven, was het tijdstip reeds nabij, waarop in elk geval de werkzaamheid der voorlopige centrale commissie moet ophouden, vermits onderscheidene Duitse regeringen verklaard hebben, dat zij niet konden toestemmen in eene verlenging van het voorloopig bestuur, op den voet dat het tot hertoe bestaan heeft.

»In deze omstandigheden is de leiding van een nieuw voorlopig centraal bestuur eene volstrekte noodzaak geworden.

»Overtuigd dat men eene spoedige en algemeen bevredigende regeling van deze belangrijke quaestie aanmerkelijk zoude bevorderen, indien ook nu, gelijk vroeger bij eene soortgelijke gelegenheid plaats had, door de hoven van Weenen en Berlijn gezamenlijk aan de overige leden des bondgenootschaps een bepaald ontwerp kon worden voorgelegd, heeft het keizerlijk gouvernement niet verzuimd de aandacht van het Pruisische kabinet te vestigen op de voorstellen, welke uit hunne onderlinge overeenstemming op dat punt zouden voortvloeijen.

»De onderhandelingen die wij tot dat einde hebben geopend, hebben, tot ons groote leedwezen, tot geenlei resultaat geleid.

»Thans, nu wij daaromtrent volkomen zekerheid erlangd hebben, is het, voor den duur van het tegenwoordig interim bepaalde tijdperk, op weinige dagen na verstreken, en het is gebiedend noodzakelijk hetzelfde door een nieuw voorloopig bestuur te vervangen, aangezien het onmogelijk is het Duitsche bondgenootschap, al ware het slechts voor zeer korten tijd, zonder een wettig en gemeenschappelijk centraal bestuur te laten.

»In dezen staat van zaken is er slechts één weg om tot een bondgenootschappelijk besluit te geraken ten aanzien der te nemen maatregelen, die ter bereiking van het doel des bondgenootschaps gebiedend gevorderd worden.

»Die weg, aangewezen bij de bepalingen van art. 6 der bonds-acte, van art. 58 der Weener congress-acte van 9 juni 1815, en art. 4 der Weener slot-acte van 15 mei 1820, is de onverwijlde bijeenkomst van gevolmagtigden van alle leden des bondgenootschaps, ten einde voor alles, in eene algemeene vergadering over te gaan tot de vorming van een nieuw voorloopig centraal bestuur.

»Gedachtig aan de waardigheid, waartoe het eenstemmig vertrouwen zijner bondgenooten het Oostenrijksche hof geroepeu heeft, en die aan hetzelfde is opgedragen krachtens art. 5 der bonds-acte en art. 57 der Weener congress-acte, meent dat hof niet beter aan dat vertrouwen te kunnen beantwoorden, en niet meer overeenkomstig de aan die waardigheid verknochte verplichtingen te kunnen handelen, dan door de gezamenlijke leden des bondgenootschaps uit te noodigen, om onverwijld hunne gevolmagtigden tot voormeld einde naar Frankfurt te zenden.

»De vertegenwoordiger van het Oostenrijksche gouvernement zal in de eerste dagen der volgende maand aldaar aankomen en terstond de noodige voorbereidende maatregelen nemen, om de vergadering den 10den mei te kunnen openen.

»De eerste taak dezer vergadering zou moeten wezen te voldoen aan de meest dringende behoefte van het oogeblik, door de vestiging van een nieuw voorloopig centraal bewind, bestemd om het bij de conventie van 30 september 11. ingestelde interim te vervangen; en wij meenen ons aan de hoop te mogen overgeven, dat de gouvernementen en hunne gevolmagtigden te zeer van het gewigt dezer taak zullen doordrongen zijn, om het niet als een heiligen plicht te beschouwen, hare vervulling van hunnen kant zooveel mogelijk te bevorderen.

»Indien dit het geval is, gelijk wij ten volle vertrouwen, dan zullen veertien dagen voldoende zijn om deze zaak te regelen, te meer daar het keizerlijk hof zijnen gevolmagtigde in staat zal stellen, eene zoo gewenschte overeenkomst door gepaste voorstellen gemakkelijk te maken.

»Wanneer door zulk eene overeenkomst de hoofvoorwaarde vervuld zal wezen, van welke de bereiking van het doel des verbonds afhankelijk is, dan zal de vergadering der gevolmagtigden hare aandacht moeten vestigen op de algemeen als noodzakelijk erkende herziening der bondgenootschappelijke staatsregeling, en in overweging moeten nemen, op welke wijze die tot stand gebracht zal kunnen worden.

»Alle pogingen om omtrent dit punt, hetwelk eene levensquaestie voor het bondgenootschap geworden is, eene overeenstemming tusschen de gouvernementen te bewerken, hebben schipbreuk geleden op het verschil van inzichten betrekkelijk de grondslagen, waarop het op te trekken gebouw zou moeten rusten, en de middelen waardoor de uiteenloopende gevoelens zouden kunnen vereenigd worden.

»De onzekerheid daaromtrent zal waarschijnlijk worden weggenomen door de vergadering, die het keizerlijke hof zal bijeenroepen, vermits hetzelfde zijne bevoegdheid tot zoodanige bijeenroeping uit de bepalingen van art. 4 der Weener slotacte kan ontleenen, en, getrouw aan zijnen plicht, voorzeker uit diezelfde bepalingen de beginselen zal kunnen afleiden, van welke men bij de herziening der bondgenootschappelijke staatsinrigting zal moeten uitgaan, als men wil dat het bondgenootschap, hetwelk bij de internationale tractaten van 1815 voor onontbindbaar verklaard is, gehandhaafd zal worden overeenkomstig de door deszelfs leden aangegane verplichtingen.

»Voor het overige zal het keizerlijk gouvernement, — getrouw aan de stellige en bij herhaling gegeven verzekering, dat het zijne bedoeling geenszins is de inrigtingen te herstellen, die niet meer met de behoeften van den tegenwoordigen tijd overeenstemmen, maar dat het de voor het vervolg te scheppen instellingen ontwikkeld wenschte te zien naar aanleiding der thans bestaande, op het regt en de verdragen gegronde instellingen — opregtelijk medewerken tot het daarstellen van een werk, hetwelk

op die beginselen gegrond zij, en aan alle regtmatige vorderingen kunne voldoen.

»Het is wel aan geen twijfel onderhevig of al de bondgenootschappelijke regeringen zullen de op haar rustende verplichting erkennen, om zoowel tot de herziening der bondgenootschappelijke staatsregeling, als tot de noodzakelijke instelling van een nieuw voorloopig bestuur mede te werken, aangezien al de leden van het bondgenootschap, en met name Pruisen, tot hiertoe bij elke gelegenheid ten stelligste verzekerd hebben, de tractaten van 1815 met naauwgezetheit te willen in acht nemen.

»Indien er, behalve deze herhaalde algemeene verzekeringen, nog bijzondere waarborgen voor deze gezindheid vereischt wierden, dan zouden wij die vinden in de verklaring, den 21sten oktober 11. door den koninklijken commissaris in de zitting der Pruisische Tweede Kamer gedaan. De koninklijke commissaris heeft alstoen verklaard, dat het gouvernement overtuigd was, dat al de leden des bondgenootschaps *krachtens de verdragen verplicht waren* een gezag in te stellen, belast met de leiding der algemeene aangelegenheden van het bondgenootschap, en dat bij gevolg elk bijzonder lid geregtigd was om van de overige leden te vorderen, dat zij aan die verplichting gestand doen.

»Hetzelfde geldt opzigtelijk de medewerking van alle gouvernementen tot de herziening der bondsacte, een maatregel waarvan de noodzakelijkheid algemeen erkend is, vermits dat regt slechts aan de leden des bondgenootschaps gezamenlijk toekomt, en het derhalve voor ieder hunner plicht is, de verwezenlijking van een door de omstandigheden geboden werk, niet te leetlen door zijne medewerking daartoe te weigeren.

»Het keizerlijk hof mag dus met het volste vertrouwen hopen dat al de leden des bondgenootschaps zullen voldoen aan de uitnoodiging die aan hen gericht wordt.

»Die hoop berust: 1o. daarop, dat de door het keizerlijk hof ingeslagen weg niet alleen met de bondgenootschappelijke wetten overeenstemt, maar ook de eenige is, die tot het doel kan leiden; 2o. daarop, dat de te nemen besluiten volstrekt onmisbaar zijn tot bereiking van het doel des bondgenootschaps. Daarom vermag geen der leden van het bondgenootschap zijne medewerking te weigeren, indien het niet wil ophouden tot het bondgenootschap te behooren; zulk eene bedoeling zou strijdig wezen met de uitdrukkelijke bepalingen van art. 5 der Weener slotacte van 1820, en daarom zou het, zonder schending der plegtig bezworen bondgenootschappelijke trouw, onmogelijk zijn zich te onttrekken aan de verplichtingen, die het doel des bondgenootschaps aan al deszelfs leden opleggen.

»Gij zult deze nota aan het gouvernement van . . . mededeelen, hetzelfde door uwen persoonlijken invloed trachten te bewegen om een, met de voorstellen van het keizerlijk hof overeenstemmend besluit te nemen, en ten spoedigste het resultaat der door u gegeven openingen doen kennen.»

BELGIË.

Brussel, 8 mei. Eene geweldige massa menschen bevond zich gisteren op de tribunes der Wetgevende Vergadering om de aanbidding van het wetsontwerp der herziening van de kieswet en de debatten die onmiddellijk op de aanvraag tot urgent-verklaring volgen moeten, bij te wonen. Men is echter algemeen teleurgesteld, daar het ontwerp niet is aangeboden. Dit zal heden gebeuren en het wordt zoo stellig verzekerd dat men er niet aan kan twifelen. (*Vergelijk hieronder de jongste berigten uit Parijs.*)

Dit uitstel van 24 uren, dat onder gewone omstandigheden niet veel beteekent, heeft, zoo als men gemakkelijk begrijpt, tot eene menigte gissingen aanleiding gegeven en allereerst werd er gesproken van oneenigheid die in den ministerraad zoude zijn ontstaan. Het schijnt echter niet dat dit verschil van gevoelens van dien aard is, dat daarom het ontwerp niet zoude kunnen aangeboden worden; maar het is bekend genoeg dat eenige leden van den raaden maatregel niet bijzonder goedkeuren en dat ook zij die den President der Republiek van nabij omringen, in die aarzeling deelen.

Het schijnt dat men van dien kant eene achterdeur wil openhouden in geval van eene nederlaag, die altijd mogelijk is op een zoo bewegelijk terrein als de Fransche Wetgevende Vergadering.

Het is onnoodig te zeggen dat de discussiën over het budget voor publieke werken, de aandacht niet meer hebben bezig gehouden dan noodig was om te weten wat er gebeurde.

De berigten uit Italië zijn van belang ontbloot. Alleen meldt de *Costituzionale* van Florence dat de Groot-Hertog van Toscane zich eertlang naar Weenen zal begeven, vergezeld door den senator *Baldasseroni*, president van den ministerraad.

Uit Madrid verneemt men van den 2den mei, dat de koerier, die de nota van lord *Palmerston* overbrengt, waarbij het Engelsch-Spaansch geschil wordt beslecht, is aangekomen.

Men spreekt van de aanstaande ontbinding der Kamer van Afgevaardigden.

De Spaansche bladen van 2 mei, melden dat de generaal don *Armero* benoemd is tot gezant te Berlijn. De graaf *Vistahermosa* vervangt zijne plaats als directeur van het corps karabiniers. De heer *Rios Rosas* wordt in de betrekking van koninklijk raadsheer vervangen door den heer *Benoso*

Cortes. De heer *Garcia Otero* heeft zijn ontslag aangeboden als directeur generaal van publieke werken.

De hertog en hertogin van *Montpensier* worden te Valencia verwacht.

FRANKRIJK.

Parijs, 7 mei. Niettegenstaande de fijne regen die van dezen morgen af viel, hebben er in de voorsteden, bepaaldelijk in de wijk Saint-Marceau, bewegingen en talrijke zamenscholingen van werklieden plaats gehad. De politie-agenten droeven de groepen uiteen naarmate zij zich vormden, maar telkens ontstonden zij op nieuw. Zij hadden wel geene dreigende houding, maar gaven toch reden om zich bezorgd te maken. Overal hoorde men de kielmannen er zich over beklagen dat men, ra hen hunne geweren ontnomen te hebben en nadat zij zelven alle pogingen tot opstand hadden opgegeven, hen ook van hun laatste wapen, het algemeen stemregt, wilde berooven. »De bedoeling van de regering» zeiden zij, »is klaarblijkelijk ons tot den burgeroorlog uit te tarten; zij is het die den handel verontrust, die het vertier belet, die de burgerij bevreest maakt en die, terwijl zij het koud tegeen gaan, boosaardiglijk maakt dat wij langer van werk verstoken blijven. Zij wil ons geduld uitputten; zij zoekt eenen strijd. Wij zijn teruggeweken zoolang wij konden; wij hebben maanden lang ellende, duizenderlei beledigingen verduurd, liever dan weder te vechten en op nieuw barrikaden op te rigten. Maar als men er ons toe dwingt, dan zullen wij den strijd beginnen, en weeten die het gewild hebben!»

Behalve eenige domagotische uitzonderingen, was in het algemeen de toon van de meesten dier menschen opregt; en zij die meenden aan de orders der politie-agenten te moeten gehoorzamen, bescheidend elkander in de Wetgevende Vergadering, om, dit voegden zij er bij, zoo spoedig mogelijk te weten, wat zij te denken hadden van de bedoelingen der commissie en der volksvertegenwoordiging. De wijze waarop de politie-agenten de groepen uiteendeden gaan, was overigens ook veel gematigder en beleefder dan vroeger wel het geval was.

Onder de tegenwoordige omstandigheden is het een feit van eenige beteekenis, dat er heden morgen een raad van zes generaals bij den heer *Changarnier* vergaderd is geweest. De heeren *Lamoricière*, *Beaudeau*, *Tartus* enz. waren aldaar bijeen. Wat er verhandeld is, is niet bekend geworden, maar dat militaire elementen, die in het politieke zoo zeer tegen elkander overstaan, te zamen waren, is zeker veelbeteekend.

— Het wetsontwerp op de hervorming der kieswet zal eerst morgen worden aangeboden.

»Wij haasten ons», zegt de *Patrie*, »te doen opmerken, dat dit uitstel van 24 uren alleen vereischt werd door de werkzaamheden der commissie zelve en dat hierin volstrekt geene staatkundige redenen te zoeken is.

»Overigens kunnen wij de vrienden der orde gerust stellen omtrent het lot van de met zooveel ongeduld verwachte wet. Wij weten dat de leden van de commissie der 17, onderling krachtige besluiten hebben genomen ten aanzien der kieswet. Wij weten dat, indien deze wet door hunne vrienden niet mogt worden aangenomen, de meesten dit als een bewijs van afkeuring hunner partij beschouwen en de vergadering verlaten zouden.»

— De commissie, ingesteld om de herziening der kieswet te onderzoeken, is gisteren tot laat in den nacht bijeen geweest.

Heden avond zal zij mededeeling ontvangen van de opgave der motiven waarvan de redactie aan den minister van Binnenlandsche Zaken is opgedragen, en morgen, bij de opening der zitting, zal het wetsontwerp in de vergadering worden gebracht, die zich alsdan omtrent de door de regering gevraagde urgentie zal verklaren.

De vereeniging van de *Rue Richelieu* heeft zich eenparig voor de urgentie verklaard.

— Het wetsontwerp op de benoeming en afzetting der maires is aan de orde van den dag en zal eertlang in de openbare zitting gebracht worden. Wij hopen, zegt de *Patrie*, dat de kamer zal begrijpen, dat dit ontwerp een der groote maatregelen tot bevordering van het algemeen welzijn in zich sluit en dat het meer dan zwakheid zoude verraden, zoo men het ontwerp der regering niet aannam.

— De President der republiek zal gedurende het schoone jaargetijde Saint Cloud gaan betrekken, doch dagelijks in het Elysée den ministerraad komen presideren.

— De Hertog van *Nemours* zoude, volgens de keuze der Koningin van Engeland, doopgetuige zijn van den jonggeboren Prins. De banden van bloedverwantschap door zijne gemalin met koningin *Victoria*, de welwillende betrekking tusschen de familie *Orleans* en het Engelsche koningshuis, die door de ballingschap eerder versterkt dan verflaauwd is, wezen die keuze aan welke door de weinige sympathie tusschen het kabinet van Windsor en de Republiek nog natuurlijker werd; maar uit een zeker gevoel van welvoegelijkheid, dat de vrienden der bannelingen zullen weten te waarderen en opdat de partijen in Frankrijk deze gebeurtenis niet zouden kunnen aangrijpen, om er een voorwendsel van vijandelijkheid en aantijging van te maken, heeft de familie *Orleans* gemeend te moeten bedanken voor de eer den Hertog van *Nemours* aangeboden. Nu

als de Hertog van Wellington als doopgetuige gekozen.
(Langs buitengewone weg.)

Parijs, 8 mei, des avonds. In de zitting der wetgevende vergadering van heden werd het wets-ontwerp tot herziening der kieswet aangeboden. Volgens hetzelfde wordt voor de uitoefening van het kiesrecht gevorderd een vast domicilie van drie jaren op dezelfde plaats, geconstateerd door de kohieren der personeele belasting en voor sommige categoriën door authentieke bewijzen; alle geregeld veroordeelden zijn van de verkiezing uitgesloten. Met 453 tegen 197 stemmen werd de urgentie aangenomen en zijn de discussiën over het ontwerp aanstonds begonnen.

De leden der commissie van 17 willen hun ont-slag nemen als leden der wetgevende vergadering, indien hunne voorstellen niet doorgaan.

De regering versterkt de bezetting van Parijs. De President der Republiek begeeft zich morgen naar Fontainebleau.

De oppositie-bladen van heden voeren eene dreigende taal.

De werklieden in de tapijfabrieken in de voorstad St. Antoine, hebben alle siuds gisteren avond hunnen arbeid gestaakt.

De generaal der Jezuïten Roothaan is te Rome aangekomen.

Te Rome wordt eene nieuwe bank met een kapitaal van 12 miljoen francs en hulpbanken te Ancona en Bologna opgericht.

Isturitz is tot gezant van Spanje te Londen benoemd.

Lord Howden heeft reeds appartementen te Madrid besteld.

Binnenlandsche Berigten.

† Zutphen, 7 mei. Onder de leden van het alhier gevestigde schutters-collegie had heden het concours plaats, wie van hen dezen zomer op het Loo het groote concours, door Z. M. den Koning uitgeschreven, zullen bijwonen. Dit voorregt is aan de heeren H. Kromhout, van Lathum, M. van Doornick, L. Beck, logementhouder en D. Evkink Hs. te beurt gevallen.

Arnhem, 10 mei. Gisteren heeft zich een schaapherder, E. M., een 70 jarige grijsaard, door ophanging van het leven beroofd. De reden dezer wanhoopige daad is onbekend.

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, 6 mei.

Gelijk een der socialistische bladen van Parijs, *la Démocratie Pacifique*, het onbewimpeld verkondigt, was de verkiezing van den 28sten april een zuiver socialistische triomf. »Le succès éloral du 28 avril est un succès purement et nettement socialiste.» Daarmede steunt eën der behoudendste Parijsche bladen, *la Patrie* (1 mei) ten volle in: »De vraag» — zegt het — »bestond tusschen de maatschappij en het »communismus. LECLERC, de werkmán, de soldaat, »de garde national, vertegenwoordigde, onder een »drievoudig opzigt, het maatschappelijk behoud, de »maatschappij. EGÈRE SUE, le romancier des filles »perdues, des héros du bague (1) vertegenwoordigde »den aanval op de maatschappij, het afschuwelijk »communismus. Ziedaar wat, bij de verkiezing van »den 28sten april, gezegevierd heeft.»

De strijd is dus besloten, tegen de ernstige ver-

(1) Niet alleen *la Patrie* koestert zoo weinig achting voor den Leeuwenridder SUE, op wiens borst onze regering (op voorstel van den heer LICHTHEVELT, minister van Buitenlandsche Zaken, vermoedelijk) een kommandeurs-kruis hechtte, met het opschrift: *Deugd adelt*; ziehier het portret, 't welk een ander Parijsch blad, *l'Univers*, van dien in Nederland zoo deugdzaam geachten schrijver ophangt: »Tegenover den zoon des volks, die op den maatschappijlijken ladder eene sport gestegen was door aanhoudenden en eerlijken arbeid, stelden zij over: den »heer SUE, dat is, eenen burgerlijken epicurist (*un bourgeois épicurien*), schrijver van onreine en zotte »boeken (*immondes et sots livres*), die, na lange »uitspattingen van jeugd en eenige liefhebberij-diensten, zijne pen dienstbaar maakte aan de tegenstrijdigste leerstellingen, eene pen, waaraan geene »leer een boek ontlokken kon, 't welk niet verderfelijk was en 't welk in goed Fransch was geschreven. »Het volk hoonend of vleijend, doch het altoos lasterend en verlagend, hetzij hij het hoonde, hetzij hij het vleide; slaafsch sektenman, zelfs als hij »meent zich met de verdediging der waarheid te belasten, behoudt die schrijver op al de ellendige reizen, welke zijn geest in de menschenlijke denkboelden maakte, een hem eigenaardig karakter, namelijk de gemeenheid van stijl vooreerst, en wijders »de haat van alle deugden, welke CHRISTUS aan de »wereld aanbeval, in zijne erbarming voor de armen »en de kleinen der aarde. Er bestaat van hem een »boek ter eere van den wellust, er bestaat er een »van hem ter eere der luiheid; al zijne boeken zijn »ter eere der luiheid; al zijne boeken zijn ter eere »der weelde, der echtbreuk, der lusten. Wat zullen »wij zeggen? Het is te betwijfelen of ooit een mensch »in christenstaten eene dergelijke weddenschap ondernomen hebbe en ze hebbe doorgezet met eene »zoo lage onbeschaamdheid tegen het gausche verband der christelijke beginselen.»

wachtingen van de groote meerderheid der middenstanden, tegen het gouvernement, tegen de Nationale Vergadering en tegen de zaak der wet, der orde en der maatschappij in Frankrijk. Een beslissender uitslag en eene vollediger nederlaag kon bezwaarlijk uit de stembus komen. Beide partijen spanden al hunne krachten in; de gausche kracht van beide partijen concentreerde zich op eenen eenigen kandidaat. Het conservatief belang te Parijs was gewaarschuwd en aangespoord geworden door de beklagenswaardige gevolgen der voorgaande verkiezing van den 10den maart; nogtans zag men de socialisten, geenszins verschrikt door de nadelige gevolgen hunner vorige overwinning, niet aarzelen om eene hernieuwing van den strijd uit te tarten, en, gelijk thans blijkt, zij hadden hunne discipline en hunne kracht niet te hoog aangeslagen. De vorige verkiezing kon doorgaan voor eene kregelige vermaning aan de regering, welke handelingen somwijlen de ergernis des volks hadden gewekt; de tegenwoordige verkiezing is eene stelliger oorlogsverklaring, en laat geen twijfel meer over omtrent de eindelijke uitkomst van het algemeen stemregt in Frankrijk, bijaldien het er blijft bestaan. Algemeen stemregt, in de handen van een volk geplaatst, in zulke verhoudingen van verstandelijk begrip en rijkdom als in Frankrijk aanwezig zijn, beduidt niets anders dan de prostitutie van politieke magt door de kunstgrepen dergenen, wier sophismen het kortzigtig oordeel des gepeupels kunnen verleiden, of door de nog noodlottiger beloften der zulken die hunne hartstogten oproeren tot de hoogte van anarchie en berooving.

Beide kandidaten waren veeleer geschikt om aan hunne respectieve partijen kracht te ontnemen dan bij te zetten. De heer EGÈRE SUE, te Combes een leven leidende, welks weelderigheid zelfs door de Parijsche *Charivari* bespot werd, is een belagchelijke vertegenwoordiger van de moeilijkheden der klasse welke hem verkoos. De heer LECLERC, een papierverkooper in de rue St. Joseph, die dapper streed tegen de barricades, was mede weinig geschikt om eene partij te vertegenwoordigen, die aanspraak maakt op het bezit der verstandsbeschaving, der rijkdommen en der overleveringen van Frankrijk. Het is waarschijnlijk dat de respectieve gebreken der twee kandidaten, bij hunne kiezers krachtiger aanbevelingen waren dan hunne verdiensten. De heer SUE werd niet gekozen wegens zijne geestvermogens, en de heer LECLERC vereenigde niet zoo vele stemmen wegens zijne politieke betoekenis; de een werd gekozen wegens zijne roekeloze aanvallen op maatschappelijke en godsdienstige instellingen; de ander wegens zijne politieke kleurloosheid. In wezenlijkheid echter bestond, de strijd niet tusschen de personen, maar tusschen de beginselen welke zij vertegenwoordigden. Het beginsel der revolutie heeft gezegevierd, dat der regering is onmiskenbaar geslagen geworden. Vermoedelijk hebben eenige kleinere omstandigheden, als de ongerijmde vervolging van dagbladverkoopers door de politie, en de blijkbare gezuindheid der overheden om maatregelen van eenzijdige repressie in te voeren, bijgedragen om de vijandige meerderheid met eenige duizend stemmen te vermoederen. Doch in den grond, is het twijfelachtig of eenigerlei andere politiek, die door den president of zijne raadslieden, met medewerking der tegenwoordige vergadering, hadden kunnen worden omhelsd, eene wezenlijk verschillende uitkomst hadden kunnen te weeg breen. Het geldt hier geene vraag van politiek, maar van bezit. De lange reeks van kiezers, die hunne stemmen tegen de regering uitbrengen, worden geleid door mannen, wier bedoeling eenvoudig is de hand te leggen op het staatsgezag, en al wat daartoe behoort, de onbeperkte ambtsbedeeling, de genoogens der magt, de prijzen der revolutie, de souvereiniteit van Frankrijk. Het dadelijk genot dier voordeelen scheen, den laatsten dag, binnen het bereik, niet, inderdaad, des gepeupels, maar dergenen die de kunst bezitten om het gepeupel tot hunne dupe en hun werkluijg te maken. Zij hebben den stroom mede, en, volgens het oordeel dier gelukzoekers, heeft de taktiek der partij, gedurende de twee laatste jaren, doch vooral sedert den 13ten juni 1849, de nederlaag van het voorgaande jaar en de dwaasheden van den laatstgenoemden ongelukkigen slag bijna verholpen. Meer dan ooit vordert thans hân belang, dat zij zich onthouden van gewelddadige handelingen, waardoor de wet vat op hen krijgen zou. Hun oorlogsplan is van anderen aard, en de constitutie van 1848 waarborgt hen een veld, 't welk ruim genoeg is en waarop zij alle fractiën der republikeinsche partij trachten te vereenigen. Geschiedt er een aanval, zoo moet hij van de andere zijde komen, want de verhouding der twee partijen is zoo veranderd, dat de revolutie den toon van wettig gezag heeft aangenomen, terwijl gezag en wet gedrongen worden naar revolutionaire hulpmiddelen om te zien. Maar aan de zijde van de meerderheid der vergadering, ontwaart men noch die eenstemmigheid, welke het overwigt van eene politieke partij vestigt, noch die geestkracht, welke in haar gebrek kan voorzien. Een man, in hoogere mate de wenschen en belangen der natie vertegenwoordigende, zou het evengemakkelijk en misschien nog gemakkelijker vinden, de socialistische republikeinen van hunne begoochelingen te ontdoen, dan de hoofden der meerderheid te ontdoen van hunne verdeeldheden, hunne stelsels en hunne intrigues. Onder den drang van zoo haagchelijke omstandigheden, is het geenszins onmogelijk

dat de President, die de dreigende gevaren des lands ziet, en thans eene volkomen kennis bezit van de waarde zijner raadsmanen, geen anderen raad meer neme dan van zijnen eigenen mood en beradenheid, en dat hij zijn fortuin op de proef stelle: Om alles te winnen of te verliezen. Maar tenzij het van het fatalismus kwame, 't welk de Fransche natie schijnt te buigen, uit welken streek de wind ook waaije, zoo zien wij weinig grond, om te verwachten, dat zoodanige onderneming roemruchtig of gelukkig voor LODEWIJK NAPOLEON eindigen zou. Voorbij is de tijd, waarin zoodanige demonstratie onder het volk bijval hadde kunnen vinden. Thans zou men de ondersteuning des legers moeten hebben, doch daarbij zou men, bedriegen wij ons niet, groote, zoo niet onoverkomelijke hindernissen ontmoeten. Buiten den onmiddellijken kring van het Elysée zijn er in den tegenwoordigen tijd in Frankrijk weinig menschen gezind, om zamen te spannen ter verhooging van LODEWIJK NAPOLEON; weinigen die hem beschouwen als den noodwendigen en vertrouwenswaardigen redder van den staat. Zulke ondernemingen, voortspruitende uit de bezielende energie of ambitie van eenen enkelen, individu kunnen bezwaarlijk gelukken, waar de grootste combinatiën van alle menschenlijke magt achtereenvolgens en herhaaldelijk faalden. Op zulk een oogenblik de jaarboeken van den 18den brumaire te herinneren, met al de daden van den eersten consul, toen hij de dictatuur over Frankrijk aanvaardde, is veeleer een contrast ophangen, dan een voorbeeld aangeven. Over het geheel, ofschoon de uitslag dezer verkiezing de bezorgdheid der gematigde partij vermeerderde en tot menigerlei nieuw plan van repressie aanleiding gaf, en alhoewel het gebeurde Frankrijks toestand verergert, door het kapitaal te verschrikken en door de herleving van nijverheid en handel te stremmen, zoo twijfelen wij nogtans, of het, in weerwil dier euvelen, tot eenige beslissende stappen komen zal; tenzij de President of eenig ander persoon van invloed mogt oordeelen, dat de tijd gekomen is, om de persoonlijke verantwoordelijkheid der crisis op zich te nemen. Het is een uod spreekwoord, dat een krijgsraad nooit recht. Frankrijk wordt door zulk een krijgsraad bestuurd. De oude generalen der constitutionele monarchie wenden hunne taktiek, op zeer verschillende slagvelden verkregen, tegen dezen grooteren landstorm van algemeen stemregt aan. Tot nog toe was hunne mistukking onmiskenbaar, want hunne politiek kon in twee woorden worden geschetst: *ontoerikende tegenstand*. Wat er nu ook kome van het plan, om het stemregt binnen eenen eenigzins bevoegden kring te beperken, eerlang zal het vraagstuk de duidelijke gedaante aannemen van regtstreeksche concessie aan den volksdrang of regtstreeksche militaire repressie. Elke opvolgende gebeurtenis bekort de periode van eene tijd-winnende politiek; maar alhoewel bekort en in diskrediet vervallen, blijft het te bezien of de middelen dier politiek geheel uitgeput zijn.

Ingezonden Stukken.

Openbaarheid door middel van stenographie. — De heer VAN DAM VAN ISSELT.

MIJNHEER DE REDACTEUR!

Op den 22sten april ll. bevond ik mij in het zoo aangename verblijf der hofstad. Bezigheden en gedeeltelijk ook begeerte naar uitspanning, hadden mij daar henen gelokt. Reeds vroegtijdig begaf ik mij, uit het hâtel waar ik mijn intrek had genomen, Boschwaards, om het genot te snaken van het heerlijk gelegen oord, en om aldaar te overdenken dat inderdaad BEELOO teregt in zijn gedicht schildert, dat 's Gravenhage een geborduurde halskraag om heeft. Het jonge groen, dat zich met frische kleur reeds hier en daar begon te vertoonen, lachte mij liefelijk toe. De voorjaarszon, zich spiegelende in het, ik kan tot mijn leedwezen niet zeggen helder, water van den vijver, bragt mijn gemoed in eene jeugdige stemming. — Ik vergat de wereld met zijne bestemmelingen, en was er verre van af aan politieke beschouwingen mijne gedachten te wijden.

Evenwel, zelfs het aangenaamste verliest zijne aantrekkelijkheid, wanneer het te lang wordt genoten, van daar dat ik wederom mijne schreden stadwaards rigtte, om ook te huis van mijne bevindingen in 's Gravenhage zelve, mededeeling te doen. Zoo bevond ik mij toevallig op het Binnenhof. Eene nacht voor het gebouw der Staten-Generaal maakte mijn onberkzaamheid gaande; ik vroeg aan een zigtbaar beviëdend persoon of dit het teeken was van eenige openbare vergadering, en na toestemmend antwoord bereikte ik, na herhaalde teregtwijzingen, misrattingen in den weg dien ik moest inslaan, en verbaasd over den onaanzienlijken toegang voor het publiek, de openbare tribune der zaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Terwijl ik binnen treed, zie ik juist over mij een persoon in de zaal staande, die, zoo als mij voorkomt, tot de vergadering het woord voerde. Hoe het zij, of de man te zwakke tongen heeft, dan wel of de leden, die zich misseben eenigzins onbetamelijk en onwetvoegelijk, ten minste zeer ordeloos, onder den reus van den spreker, en tot op zijne zitplaats opgedron-

tu stipati de stem van den spreker terughielden en dempten, ik kon van den man niets verstaan, *corona consessus erat cinctus*. Wie die CICERO was, die zoodanigen 'oploop veroorzaakte, maar die zeer zeker minder luide sprak dan CICERO *pro MILONE* gedaan heeft, vertelde mij een buurman, die, even weinig van het gesprokene hoorde als ik, en die daarom zijn tijd ten gen hadden, ik zeg of de leden *non usitata frequen-* nutte maakte tot het mededeelen van allerlei staatkundige observatiën.

De redenaar dan was de heer GROEN. Toen ik den naam van den spreker vernam, en terwijl ik opmerkte, dat bij tusschenpoozen de toehoorende leden der vergadering eene meer dan gewone vrolijkheid aan den dag legden, betreurde ik te meer den Harderwijkschen afgevaardigde niet te kunnen verstaan. Zooveel toch had ik van den man gelezen, zooveel van hem gehoord, dat ik hem voor een zoo uitstekenden veelweter, maar tegelijk voor een zoo grooten zonderling en onpraktischen staatsman hield, dat daardoor bij mij de begeerte om zijn scherp vernuft en woorden-goochelspel uit zijn eigen mond op te vangen, des te grooter was. Helaas! het was niet doenlijk. Eindelijk (want het was nog al lang voor iemand die niet wist wat er gezegd werd) gaat de heer GROEN zitten. De voorzitter verzoekt hem het gedane voorstel op schrift te willen stellen, en verleent het woord aan den heer VAN DAM VAN ISSELT. Daarop zie ik een man opstaan van middelbare grootte, zoo het mij voorkwam, met een open en rond gelaat, een eenigzins kalen kruin, kort in de schouders, waarvan de linker eenigzins lager dan de rechter, en in welke linkerschouder van tijd tot tijd eenige krampachtige beweging wordt waargenomen. Zijne stem is welluidend, helder en vol, hij sprak gemakkelijk en ofschoon tot den heer GROEN en van mij afgewend, verstond ik hem woordelijk. Maar welk eene verbazing, toen ik, hem geheel mijne aandacht schenkende, de vreemdsoortigste taal vernam. Hij berispte den heer GROEN over zijne vorige rede (mijn tribune-buurman zeide mij dat het voor den heer VAN DAM een behoefte is steeds zijne goed- of afkeuring te kennen te geven). Hij zeide, dat hij niet verdiend had, dat de heer GROEN met een lichaamsgebrek spotte, dat hem sinds jaren tot smart was, dat dit gebrek hem verhinderde te springen, en dat het hoogst onwelvegeelijk was om nu schimpend te zeggen, dat hij (de heer VAN DAM) luchtig met de grondwet omspringt, en daardoor doet wat de Franschen noemen *sauter la difficulté à pieds joints*. Dat wanneer de heer GROEN op zijne gebreken wil schimpen, hij even goed aan den heer GROEN kan tegenwerpen, dat deze te weinig *vleeschdeelen* (?) bezit, en eindelijk, dat de heer GROEN, die zoo goed te huis is in eene parlementaire discussie, hoogst bevreemdend heeft gesproken. Voorts ging hij over tot de weêrlegging van het door den heer GROEN ontwikkeld gevoelen ten aanzien van art. 36 en 41 der grondwet.

Het begin der rede van den heer VAN DAM VAN ISSELT kwam mij zoo vreemd, zoo weinig parlementair, zoo — ja, zoo belachelijk voor, dat ik zeer benieuwd werd, wat de heer GROEN toch mogt gezegd hebben, welke harde waarheid, welke bijtende spot deze toch wel tegen den heer VAN DAM mogt hebben losgelaten. Dienzelfden dag kon ik daarvan geene inlichting erlangen, maar kreeg de hoop, dat ik het verslag van de zitting spoedig in het *Bijblad der Staats-Courant* zou kunnen lezen, dewijl de stenographie woordelijk het gesprokene teruggeeft. Ik verliet in die hoop de residentie. Reikhalzend zag ik in mijne provincie-stad naar dat *Bijblad* uit; eindelijk komt het; ik ga terstond aan het lezen. Ik lees met veel genoegen de rede van den heer GROEN, ofschoon die met mijne meening strijdt, en zie wel dat hij op het einde het volgende zegt:

»Men heeft gezegd, aan de zaak was zoo gemakkelijk een einde te maken, door het voorstel des »voorzitters aan te nemen. Juist dat gemakkelijke »maakt dat de spreker (de heer GROEN) hier gevaar »ziet. — Hij vreest, dat men op die wijze, als ware »het luchtig met de grondwet omspringt, dat men »zou doen, wat de Franschen noemen: *sauter la »difficulté à pieds joints*. Die gemakkelijke acht »de spreker gevaarlijk, waar het de interpretatie »der grondwet geldt, eene wet waar de vergadering »ondergeschikt is; hij acht die gemakkelijke ge- »vaarlijk om der gevolgen wille. Hij is thans ver- »langend om de argumenten zijner wederpartij te »hooren, omdat hij geloof, dat in allen opzichte eene »kalmte en uitvoerige — niet breedvoerige — behan- »deling van dit onderwerp wenschelijk is.»

Maar ik zie in deze geheele rede geene enkele platte, onverstandige aardigheid, zoo als die welke den heer VAN DAM VAN ISSELT in die rede heeft gevonden, en welke deze meende te moeten beantwoorden met eene onzinnige tegenaanmerking en woorden-aardigheid, dat namelijk de heer GROEN, die zeer verstandig is, geene *vleeschdeelen* genoeg heeft. Intusschen, zie hier wat het *Bijblad* den heer VAN DAM VAN ISSELT doet antwoorden:

»In het laatste gedeelte van de redevoering van den »geachten spreker uit Harderwijk ligt misschien een »zwaar ernstig verwijt, dan hij gemeend heeft daarin

»te leggen. Wanneer men spreekt over grondwet- »tge bezwaren en over moeilijkheden in het toe- »passen van de grondwet, dan klinkt de uitdruk- »king nog al hard: dat men luchtig omspringt met »de grondwet en à *pieds joints*, om zoo te spreken, »over de moeilijkheden henen springt. Eene ver- »klaring, bij den aanvang zijner rede, dat men geen »voornemen heeft aan iemand iets onaangenaams te »zeggen, is in mijne oogen geene genoegzame ver- »ontschuldiging bij zoodanige uitdrukkingen, als de »geachte spreker heeft bezegd. Ik zal intusschen etc.»

Waar blijven nu de *vleeschdeelen* en de dwaze opvatting door den heer VAN DAM VAN ISSELT van de woorden van den heer GROEN? Zoo als het *Bijblad* spreekt, had de heer VAN DAM VAN ISSELT kunnen en zelfs moeten antwoorden, zelfs zoo hij eene triviale aardigheid bij den heer GROEN veronderstelde. Zeker is het, dat hij zoo niet gesproken heeft; ik be-roep mij daartegen op ieder die ter vergadering van 22 april is tegenwoordig geweest.

Maar zie hier dan hoe woordelijk het *Bijblad* de redevoeringen mededeelt. Het zal misschien te wijten zijn aan latere herziening en verbetering van den spreker zelve; zoodanige corruptie (niet correctie) van het werk der stenographen behoort evenwel niet plaats te hebben. Want daardoor wordt niet alleen een onschuldig toehoorder bedrogen, maar het gansche publiek, dat vermeent, dat de heer VAN DAM VAN ISSELT eene fraaije rede heeft gehouden, wanneer hij den grootsten onzin op eene bespottelijke wijze heeft voorgedragen. Zoo zullen de kiezers hunnen afgevaardigde niet leeren kennen.

Gij zult, naar mijn oordeel, mijnheer de Redacteur, het publiek verplichten, en de kennis van de kiezers vermeerderen, wanneer bovenstaande regelen in uw geacht blad zullen worden opgenomen.

28 april

X.

Advertentiën.

ZUTPHEN, den 7den Mei 1850. Heden beviel vrij voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *ALBERTINE EVARDINA THIEME*, veel geliefde Echtgenoot van

A. E. C. VAN SOMEREN.

Eenige kennisgeving.

Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, *J. FERWAAIJEN*, geliefde Echtgenoot van

S. VAN EMBDEN.

OSSENWAARD bij LOBITR, 8 Mei 1850.

Heden overleed in den jeugdigen leeftijd van 21 jaren, *JOHANNA ROEST*, veel geliefde Echtgenoot van

ARNHEM, 4 Mei 1850.

A. G. EVERTS.

Heden overleed tot mijne en der mijnen diepe droefheid, mijn dierbare Echtgenoot, de Heer *H. J. CASPERS*, in den ouderdom van ruim 63 jaar, na voorzien te zijn geweest met de genademiddelen der R. C. Kerk.

ARNHEM, 9 Mei 1850.

S. CASPERS,

Geb. WILDENBEEST.

† † † Men zal op Zaterdag den 1 Junij 1850, † † des avonds te 7 ure, ten huize van de wed. † *J. P. FLORISSEN*, aan de Steenstraat,

onder Arnhem, bij inzet, en 14 dagen later, op Zaterdag den 15 Junij, ter zelfder uur en plaats, bij toeslag, in het openbaar, zonder beraad, ten overstaan van den te Arnhem standplaats hebbenden Notaris Mr. *GERARD VAN ECK*, verkopen: De navolgende perceelen WEIDELAND, gelegen in het *Arnhemsche Broek*, te weten:

1o. Eene WEIDE, groot ongeveer 6 bunders, 62 roeden en 10 ellen, gelegen ten noordzijde van den Broekweg, Kadaster Sectie D, No. 205 tot en met 208.

2o. Eene WEIDE, gelegen aan den Kleinen Vosdijk, groot ongeveer 3 bunders, 86 roeden en 90 ellen, Kadaster Sectie D, No. 366, 372 en 373.

3o. Eene WEIDE, gelegen aan den Grooten Vosdijk, groot ongeveer 1 bunder, 66 roeden en 40 ellen, Kadaster Sectie D, No. 186.

4o. Eene WEIDE, genaamd het *Olden*Markslag*, gelegen ten zuidzijde van den Broekweg, groot ongeveer 4 bunders en 17 roeden, Kadaster Sectie D, No. 269 en 270.

5o. Eene WEIDE, groot ongeveer 3 bunders en 10 roeden, Kadaster Sectie D, No. 229 en 230.

6o. Eene WEIDE, genaamd *de Oplage*, gelegen in den Polder van *Malburgen*, Gemeente *Huisgraaf*, groot ongeveer 2 bunders, 90 roeden en 30 Ellen, Kadaster Sectie A, No. 45.

Alles bij biljetten breeder omschreven.

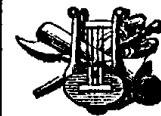
Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris.

J. C. FISCHER, Notaris te Ede, is voornemens op Dingsdag en Woensdag den 21 en 22sten Mei 1850, telkens des voormiddags te 10 ure, voor het Sterfhuis van Mevrouw *ELISABETH STIJGER*, te Ede, (vroeger gewoond hebbende te Amsterdam), publiek en om kontant geld te Verkoopen:

De door Haar Edele nagelatene nette en zeer keurige INBOEDEL, bestaande in: HOROLOGIËN, GOUD en ZILVERWERK, KOSTBAARHEDEN, GALANTERIËN en RARITEITEN, PENDULES, PRONKVAZEN, Ond O. I. PORSELEIN van de gerenommeerdste merken, fijne opgemaakte LIJNWA- DEN, welgevulde BEDDEN, O. I. en andere DE- KENS, SIERAAD- en OPHAAL-GORDIJNEN, TA- PIJTEN en KARPETTEN, SPIEGELS, BARO- en THERMOMETERS; voorts Mahony, Gladhouten en Geschilderde MEUBELEN, en eene kleine Verzame- ling welgeconditioneerde BOEKEN, waaronder de BIJBEL van *VAN DER PALM*.

Bij deze Verkoop kan niets worden bijgevoegd. De Catalogussen zijn a 10 Cents voor de Armen te verkrijgen, te Amsterdam bij de Boekhandelaars *M. SCHOONEVELD & ZONN*, en op franco aanvraag bij voornoemden Notaris.

Het publiek wordt berigt, dat van den 15den of 16den dezer maand af, dagelijks op het *Stations-Gebouw*, van 's avonds 7 tot 10 ure, VOCAAL EN INSTRUMENTAAL CONCERT zal gegeven worden, door den gunstig bekenden Heer *BEIJERBöCK* met zijne vijf Kinderen.

Het berigt uit *Munchen* in het *Handelsblad* van 16 April jl., is dus niet van toe passing geweest op bovengenoemde familie.

Arnhem, 10 Mei 1850.

J. VAN DIJKSHOORN.

RIJN- EN IJSSEL-
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Van Amsterdam naar Kampen, DAGELIJKS, 's Morgens te 6 ure.

Van Kampen naar Amsterdam, DAGELIJKS, 's Namiddags te 1½ ure.

Van Amsterdam naar Deventer en Zutphen, DIRECT Maandags, Woensdags, Donderdags en Zaturdags, 's Morgens te 6 ure.

Van Zutphen naar Deventer en Amsterdam, DIRECT Zondags, Dingsdags, Donderdags en Vrijdags, 's Morgens circa 8 ure, te Amsterdam in corresponcentie met den laatste Spoortrein naar Haarlem, Leiden, 's Hage en Rotterdam.

Van Kampen naar Arnhem en Keulen, Zondags, Dingsdags en Donderdags, 's Morgens te 6 ure.

Van Arnhem naar Dusseldorf en Keulen, Zondags, Dingsdags en Donderdags, 's Avonds circa 8 ure.

Van Arnhem naar Zutphen, Deventer, Zwolle en Kampen, Maandags, Woensdags en Zaturdags, des voormiddags precies te 11 ure.

Burgerlijke stand.

ARNHEM:

Van 2 tot en met 9 mei.

Ondertrouwd: *J. Daaleman*, 31 j., en *P. B. Franssen*, 38 j. — *H. J. Geurtsen*, 31 j., en *K. A. Abels*, 28 j. — *E. J. van Bodinckhuysen*, 25 j., en *G. Leijgraaf*, 30 j. — *J. F. Linde*, 26 j., en *K. Vis*, 30 j. — *G. Vos*, 28 j., en *E. Disvelt*, 28 j. — *H. Hövels*, 31 j., en *H. Hesselman*, 38 j. — *A. Jas*, 49 j., en *E. Florissen*, 29 j. — *E. Busgers*, 26 j., en *M. Florissen*, 27 j. — *G. H. Nyman*, 30 j., en *W. Oprel*, 29 j.

Gehuwd: *A. P. van Aken* met *L. van der Horst*. — *L. Kleinhout* met *J. Karel*. — *K. Willemsen* met *H. Bongers*. — *W. Peters* met *J. C. Diesvelt*. — *G. J. H. Kann* met *G. Thijsman*. — *G. Jacobs* met *J. Bitter*. — *H. R. Mager* met *E. Boudens*. — *H. Magendans* met *H. Hoogwijk*. — *E. J. Willemsen* met *J. H. van Houtum*. — *N. J. B. H. van Driessen* met *J. Janssen*. — *R. van der Sande* met *H. Evers*. — *G. Huijgen* met *M. F. Overmaat*.

Bevallen: *A. Hendriks*, geb. Schierboom, D. — *E. Frankfort*, geb. van Gelderen, D. — *J. H. Huijgen*, geb. Janssen 2 Z. — *C. Duik*, geb. Verbeest, Z. — *M. S. S. Groenbos*, geb. Hendriks, Z. — *J. C. Veembrink*, met Nijenesch, Z.

Overleden: *G. de Goeij*, 29 j. — *J. Roest*, 21 j. 3 m. — *C. van den Bergh*, wed. *J. G. Otterbeek*, 81 j. — *C. Lodeesen*, 9 m. — *Boodgeb. Z. van A. van Steegeren*.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 10 mei 1 El 8 Palm 4 Duim; gew. 0 D. gev. 3 D.

Dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nummers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00 en voor elke regel daarboven 20 centen, behalve 25 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.